

חיזוק קריאה

עץ החשיבה
שלומית לויט

הוראה מותאמת

מהירות קריאה מומלצות

מדדים נורמטיביים- מספר מילים בדקה, על פי כיתות.

מספר מילים בדקה	כיתה
20-30	א'
30-60	ב'
60-80	ג'
80-100	ד'
100-120	ה'
120 מילים ומעלה.	ו'

חישוב מהירות קריאה:

$$\text{קצב קריאה בדקה} = \frac{\text{מספר המילים } 60 \times \text{זמן קריאה בשניות}}$$

4 גורמים לקשיי קריאה:

- 1. קשיים בעיבוד פונולוגי וחוקי קריאה.
- 2. קשיים בעיבוד מידע
- 3. קושי בתהליכי אוטומטיזציה ושליפה –
- 4. קושי בקשב חזותי.

ניתוח קטע קריאה – תקציר - מה הילד כן יודע?

- ☐ האם מהירות הקריאה תואמת לגיל?
- ☐ האם המעבד הפונולוגי פעיל ותקין? - שליטה בניקודים.
- ☐ האם יש שליטה בחוקים אי רגולריים
- ☐ האם יש אותיות מעכבות?
- ☐ האם מעבד אורתוגרפי פעיל? (האם יש מילים הנאמרות במהירות?)
- ☐ (מילים בנות 2-3 אותיות, מילים ארוכות)
- ☐ מהי שפת גוף- מתח גופני, תנועות גוף בולטות, תזוזות עיניים, תזוזות דף.
- ☐ מהי ההכלה הרגשית של הילד לקריאה?

תפקודי גוף בעת קריאה

קיום תנועות גפיים מרובות - ידיים, רגליים, אצבעות, גירודים, מתח גופני חזק - יעיד על פער בין מהירות חשיבה, הבנה ומודעות של קטע נלמד לבין מהירות קריאה. בדרך כלל חיזוק הכשלים הנקודתיים שעולים יפחיתו את תנועות הגוף. **דרכים לחיזוק: קפיצות הצלבה, תרגילי מעגלים וקורדינציה.**

תנועות עיניים - הזזת דף, מצמוצי עיניים, דילוגי שורות, קושי לחזור לשורה, קריאה שגויה יותר בשורה הראשונה ובשורה האחרונה.

דרכים לחיזוק: פעילויות תפיסה חזותית במרחב ועל דף, עבודה עם לוחות מילים, קריאת מילים ראשונות ואחרונות/ שניות ולפני אחרונות בכל שורה בקטע קריאה.

קול - חלש/ רם מידי, חורק, מאמץ קריאה הניכר בקול - הבדל ניכר משפה דבורה, צרידות. **דרכים לחיזוק: ויסותי קול: קריאה בלחש לעומת בקול/ קריאה לרמקול/ הקלטות.**

1. קשיים בעיבוד פונולוגי וחוקי קריאה

- קשיים בעיבוד פונולוגי וחוקי קריאה
- קשיים בעיבוד פונולוגי וחוקי קריאה. יתבטא בשגיאות רבות, בעיקר בחוקים אי רגולריים.
- דרכים לטיפול:
- כל הנלמד בשיעורים 6-7.
- זיהוי אותיות מעכבות.
- הטרמת מילים לפי האות הזו לפני קריאת הקטע המלא.
- בוחרים באות (יכולה להיות אות מעכבת) - קוראים את הקטע וכשמגיעים למילה עם האות הזו- מרימים עיניים ומאייתים את המילה.

1. קשיים בעיבוד פונולוגי וחוקי קריאה

- 1. ניקוד
- 2. חוקים אי רגולריים:
- דגושות רפות
- ש,ש
- ח
- 3. תחיליות, סופיות
- 4. אותיות מעכבות.

4 גורמים לקשיי קריאה:

- 1. **קשיים בעיבוד פונולוגי וחוקי קריאה.** יתבטא בשגיאות רבות.
- 2. **קשיים בעיבוד מידע** – קשיים בפענוח מילה ארוכה, קצב קריאה ככלי איטי, קשיים בזיכרון לטווח קצר (זיכרון מילה שכבר הופיעה בקטע).
- 3. **קושי בתהליכי אוטומטיזציה ושליפה** - זיכרון לטווח ארוך - הילד מתקשה ברכישת תהליכים הדורשים אוטומטיות ומעברים מהירים. (קריאה פונולוגית המשולבת מילים קצרות מהירות, עיכוב גדול במילים ארוכות).
- 4. **קושי בקשב חזותי.** – שרירי עיניים חלשים, חוסר בהבשלת צידיות, לעיתים שמאליים. (יתבטא ב: תזוזות ראש רבות, התעייפות מהירה, סיקול אותיות ובריחת שורות.

אותיות מעכבות

- נבדוק האם יש אותיות מעכבות?
- הומופוניות- ג/כ/ק ת/ט/ד ש/ס/ז א/ע/ה ח/כ נ/מ
- חזותיות: ח/ר/ת – (דומות)
- צ/א ק/ט/מ (ריבוי קוים) – יבלוט יותר בצירופי אותיות כמו במילים:
מחר, אחרי.

רינת שלהבת 1

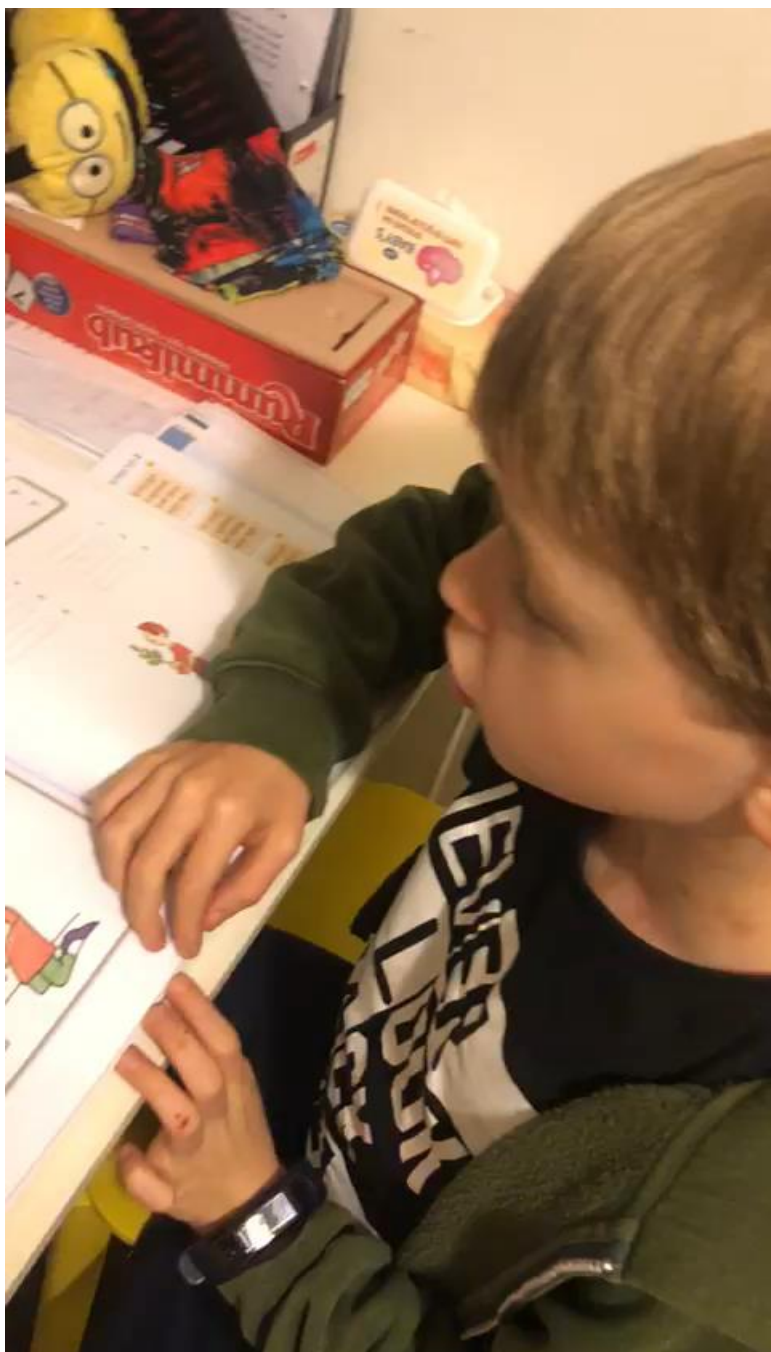
מה גיל הקריאה?
האם גיל הקריאה
תואם את גיל הילד?

אות מעכבת ש

אות מעכבת פ, פ
מילים ארוכות

רונית עובדיה

משה והכלב

פעילות לתחיליות

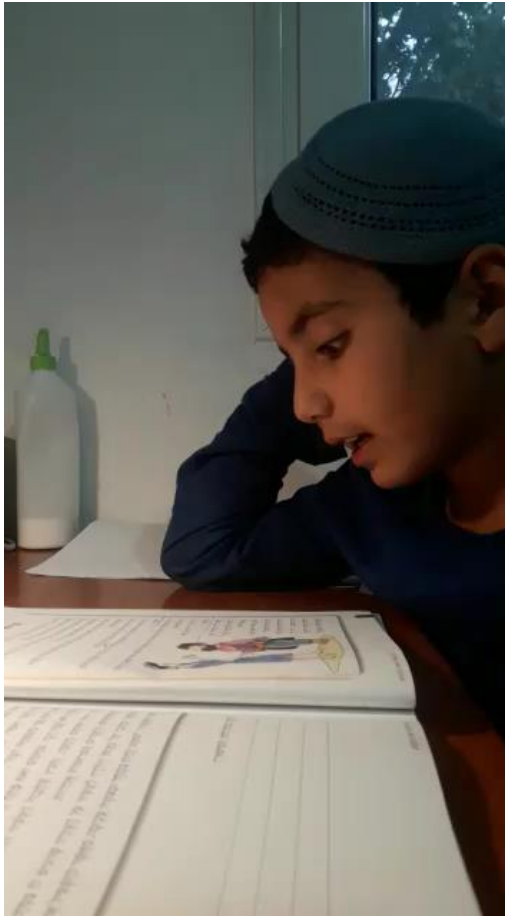

סיפור על אותיות

שמות חיליות

מיכל שץ 1-3

2. קשיים בעיבוד מידע

פעילויות לחיזוק זיכרון לטווח קצר

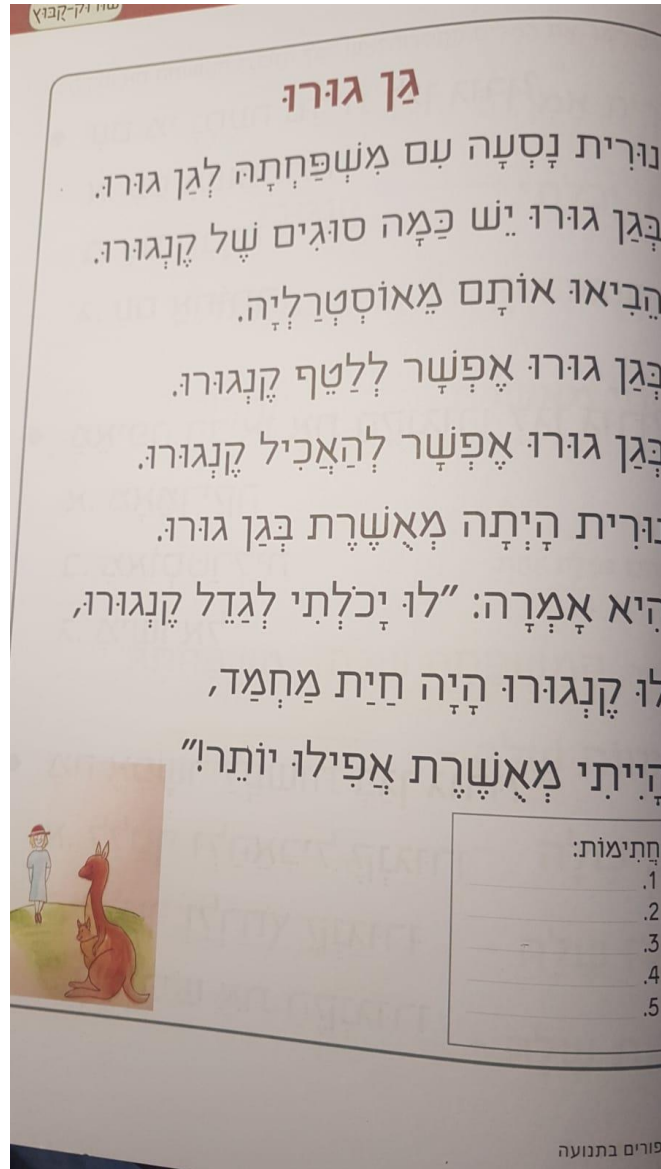
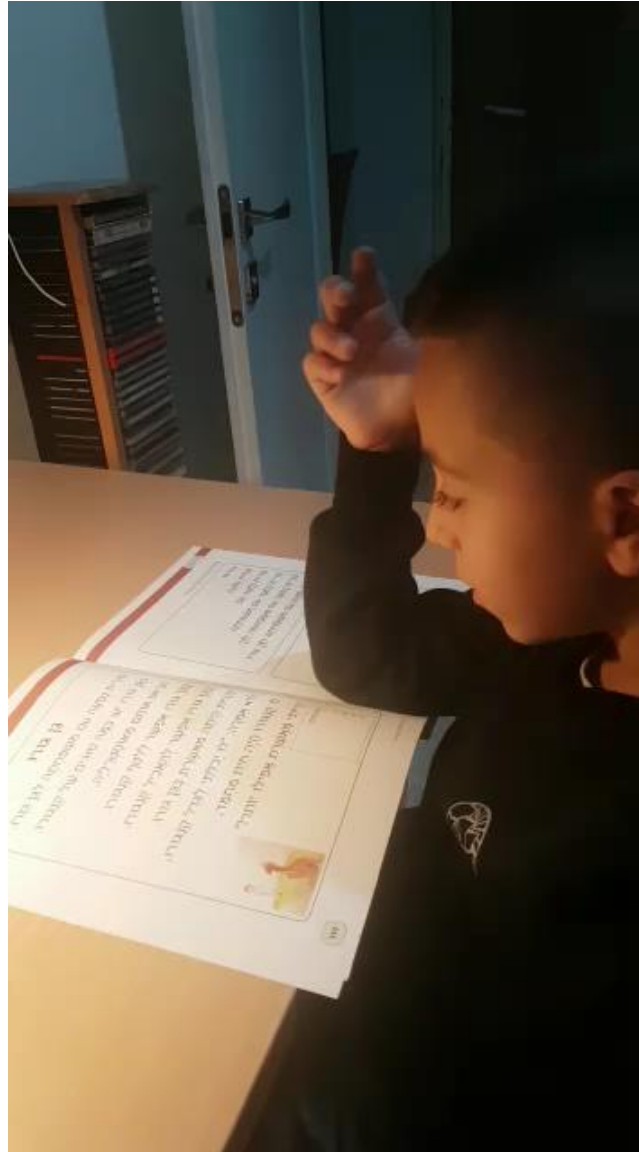
- בלב ובקול.
- לקרוא משפט ולחזור אחריו מבלי להסתכל.
- לקרוא משפט ולומר אותו מבלי להסתכל בסדר הפוך.
- בסיום קטע אמירת מילים שקראנו תוך כדי הקפצת כדור.
- בסיום קטע כתיבת מילים שקראנו על יד כתיבה על הלוח.
- משחק אותיות בארבע כיוונים

2. קשיים בעיבוד מידע

קשיים בעיבוד מידע – קשיים בפענוח מילה ארוכה, קצב קריאה ככלי איטי, קשיים בזיכרון לטווח קצר (זיכרון מילה שכבר הופיעה בקטע).

2. קשיים בעיבוד מידע

פעילויות לחיזוק זיכרון לטווח קצר

- בלב ובקול.
- לקרוא משפט ולחזור אחריו מבלי להסתכל.
- לקרוא משפט ולומר אותו מבלי להסתכל בסדר הפוך.
- בסיום קטע אמירת מילים שקראנו תוך כדי הקפצת כדור.
- בסיום קטע כתיבת מילים שקראנו על יד כתיבה על הלוח.
- משחק אותיות בארבע כיוונים

2. קשיים בעיבוד מידע

קשיים בעיבוד מידע

- שימוש בטרמפולינה
- קפיצת אלכסונים.
- קפיצת הצלבה- יד ורגל נגדית.
- קפיצה תוך כדי שליפת מילים

לוחות מילים תרגילי מעגלים

- מעגלים בשתי ידיים לצד ימין
- ולצד שמאל.

קראו את המילים בשורה תוך כדי עשיית מעגלים בשתי ידיים.

קָפָה	מֶאֱפָה	פָּתַח	סִפָּר
סִפָּר	נָפַל	פְּתָאוּם	פָּה
קִפֵּץ	מְשַׁפָּחָה	הִפָּךְ	שִׁפָּךְ
פְּתוּחַ	נָפוּחַ	פָּרוּעַ	יָפָה

לוחות מילים תרגילי מעגלים

- ציירו באויר שמיניה עומדת ביד ימין (הדומיננטית)
- ציירו באויר שמיניה שוכבת.
- צירו באויר שמניה עומדת ושמניה
- שוכבת בזו אחר זו ברצף.

• קראו את המילים בטורים בזה אחר זה.

- החליפו ידיים וחזרו על התהליך עם היד הלא דומיננטית.
- קראו את המילים בקריאת נחש. רוחבי.

• קראו את לוח המילים על פי תכונה : תכונה א' שמיניות ביד ימין, תכונה ב' שמיניות ביד שמאל.

קָפָה	מֶאֱפָה	פָּתַח	סָפָר
סָפָר	נָפַל	פְּתָאוּם	פָּה
קִפֵּץ	מְשַׁפָּחָה	הִפָּךְ	שָׁפַךְ
פְּתוּחַ	נָפֹחַ	פָּרוּעַ	יָפָה

לוחות מילים תרגילי מעגלים

- ציירו באויר שמיניה עומדת ביד ימין
- ציירו מעגל ביד שמאל.

- קראו את המילים מיה ראשונה
- ומילה אחרונה בכל שורה.

- החליפו ידיים-
- שמאל שמיניה וימין מעגל

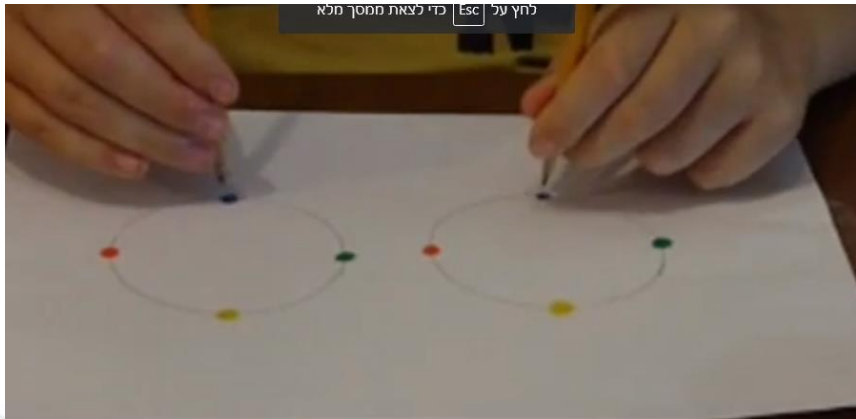
- קראו את המילים מילה ראשונה ואחרונה בכל טור.

קָפָה	מֶאֱפָה	פָּתַח	סִפָּר
סִפָּר	נָפַל	פְּתָאוֹם	פָּה
קִפֵּץ	מְשַׁפָּחָה	הִפָּךְ	שִׁפָּךְ
פְּתוּחַ	נָפוּחַ	פָּרוּעַ	יָפָה

• תרגילי מעגלים ושמיניות ליצירת שטף

- כל יד בנפרד- שתי ידיים בו זמנית- 8 לכל כיוון, ללא דיבור.
- עם דיבור.
- תוך כדי קריאה.
- מעגלים בכתיבה.
- שמיניות באויר- אחת גדולה.
- בשתי ידיים-שמינה עומדת, שמיניה שוכבת.
- קורדינציה- יד אחת עושה מעגל ויד שנייה שמיניה.

3. קושי בתהליכי אוטומטיזציה ושליפה

קושי בתהליכי אוטומטיזציה ושליפה - זיכרון לטווח ארוך - הילד מתקשה ברכישת תהליכים הדורשים אוטומטיות, שליפה ומעברים מהירים.
יבוא לידי ביטוי בקריאה פונולוגית לאורך זמן.

אטל בן דוד

https://www.youtube.com/watch?v=Dg_u2AU24so&feature=youtu.be •
e

קריאה מדוייקת ומצרפת מלאה.
אין שום קישור למעבד אורתוגרפי.

פעילויות:

בלב ובקול.

עצירות כל משפט עם הסבר למה קראתי.

עצירות לשינוי משפט- אמירה ברבים/ נקבה וכו'.

הדגמת מבוגר קורא לפני תחילת קטע.

סריקת מילים, משחקי איתור מילה מהירה.

אין קישור לסמנטי.

פעילויות סמנטיות.

אלו מילים הופיעו בקטע.

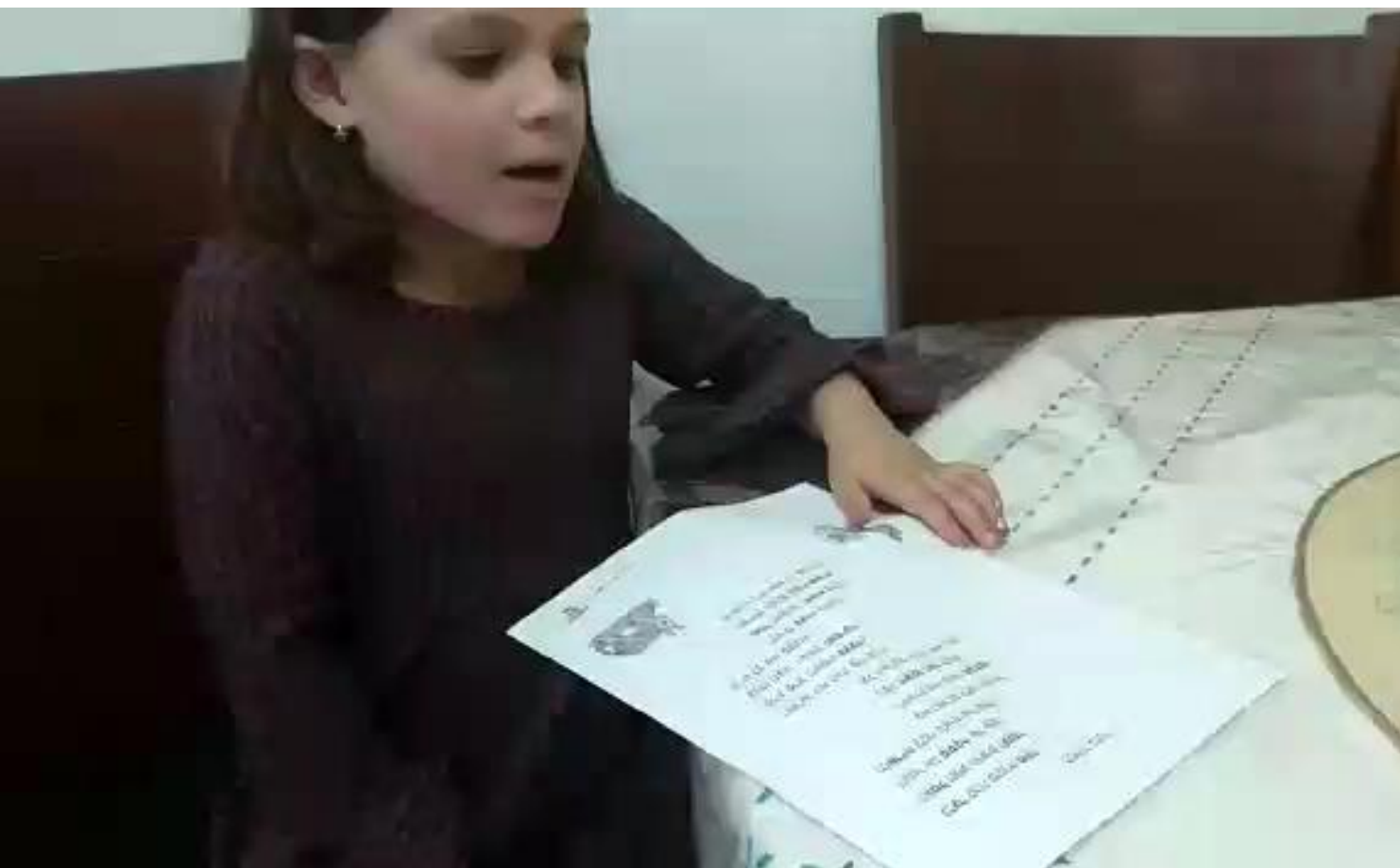
שילוב תרגילי מעגלים, הצלבות, קפיצות הצלבה.

3. קושי בתהליכי אוטומטיזציה ושליפה

דרכי טיפול:

- ☐ בכל הכלים הקשורים לזיכרון לטווח ארוך.
- ☐ ביסוס תבניות לשוניות.
- ☐ ולהאצת קצב הגוף.
- ☐ חיבור למעבד סמנטי על יד פעילויות רבות הקשורות להבנת הנקרא, הקשרים (מה זה מזכיר לי)

החיות ביער

ביער קרה מקרה מוזר.

הגמל הגיע מחפש לעכבר.

הנימר עם מסכה של שפן,

והאריה לקח נוצות של טוס.

בא הארנב ליער ונבהל,

הוא הרגיש מאד מבולבל.

הצב הקטן הפך לגמל

ועל האדמה לאט הוא זחל.

הארנב לא הבין מה קרה.

מרב פחד השמיע צעקה.

צחק הצב: "באת למסיבה,

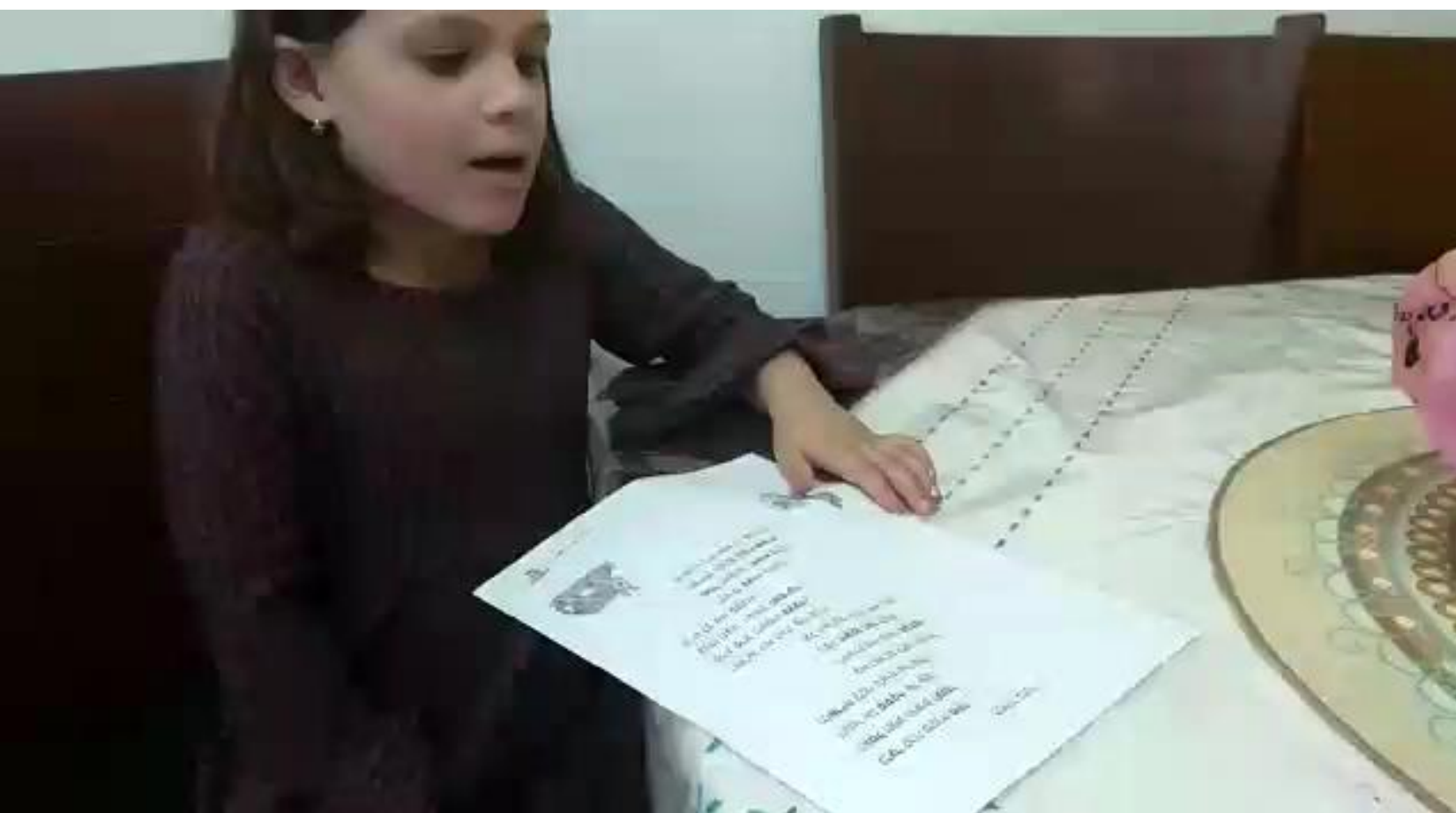
ורק לך אין מסכה."

"יש לי בעיה גדולה"

אמר הארנב לאמא פילה.

הפילון הקטן מצא פתרון

והארנב התחפש ל... ברוזו.

- בלב ובקול
- הטרמה על סרגל ניקוד לפני תחילת קריאה.
- עבודה מרובה עם מילים בודדות
- לעצור ולומר כל משפט שקראה מהזיכרון.
- הטרמות לפי תנועה- בכל שיעור תמנועה אחרת.

4. קשיים בקשב חזותי

מאפיינים:

- יותר שגיאות בהתחלת טקסט לעומת ההמשך.
- התעיפות מהירה בקריאה.
- החלפת אותיות, השמטת שורות, השמטת אותיות.

4. קשיים בקשב חזותי

דרכי טיפול:

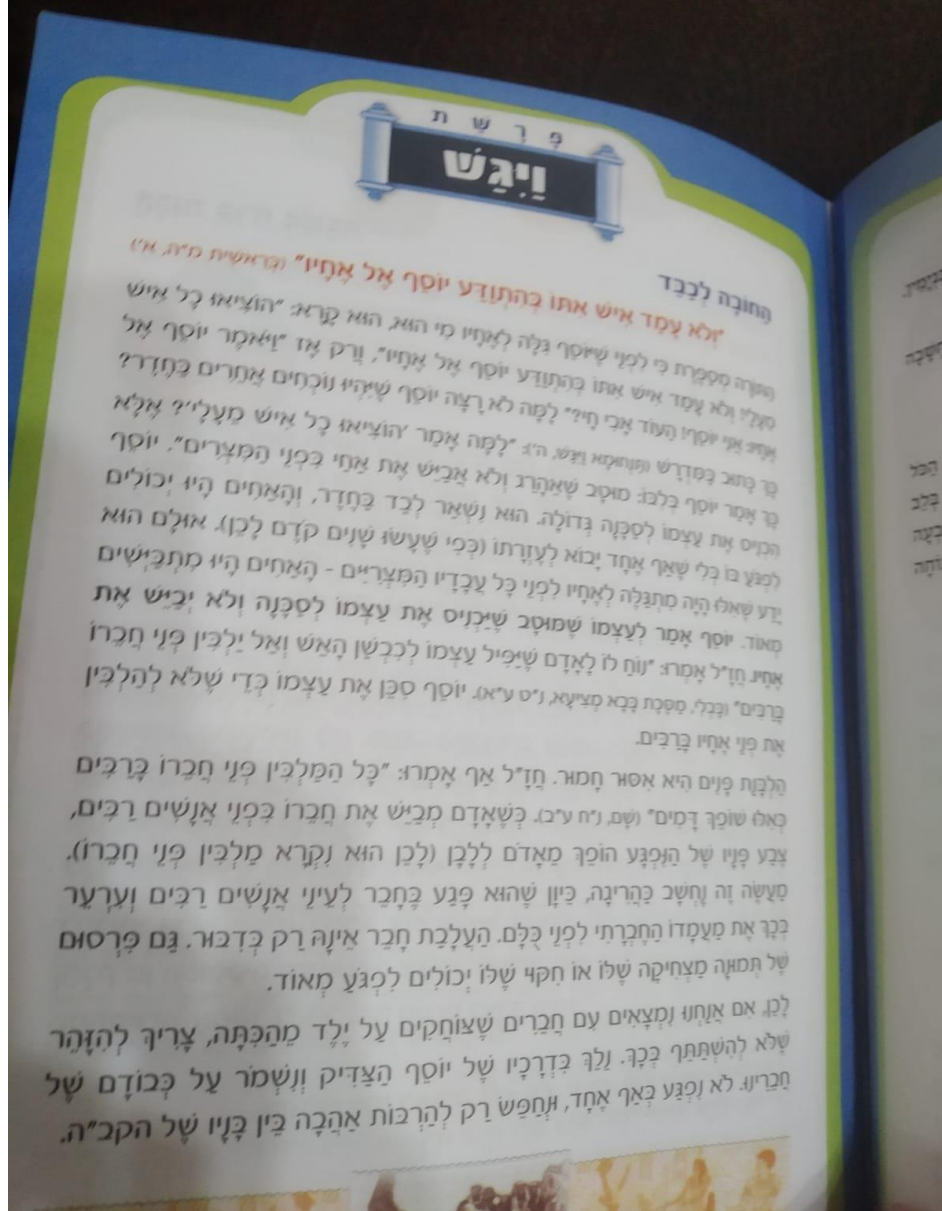
- משחקי פנס, גולה גולף
- עבודה מרובה במילים בודדות.
- למשל: קריאת מילה ראשונה ואחרונה.
- בעזרת כרטיסי מילים.
- קריאת פעלים בהטיות שונות תוך תשומת לב לתחיליות וסופיות.

שרינה 2

יש רעשים
רבים.

האות ח'
מאוד
מעכבת יש
החלפות
אותיות
רבות.
לשים לב
לתאורה.

טובה ריין

מילים ארוכות

תבניות לשוניות

משה והכלב

ניתוח קטע קריאה

מהירות קריאה

בהערכה בהקשר לא נמדוד עם שעון או סטופר, אלא נחוש באופן אינטואיטיבי, האם הקריאה תואמת גיל או לא ונתמקד בזיהוי הכשלים.

מהירות הקריאה היא תוצאה של תהליכים תקינים ובד"כ אינה מטרה לכשעצמה.

ניתוח קטע קריאה

מעבד פונולוגי

האם ישנה השענות על מעבד פונולוגי?
סימנים: קריאה עם האצבע, פירוק לצלילים, (מרובה או במילים קשות).
בדרך כלל נראה שקיים מאחר ורוב שיטות הלימוד מקנות את הכללים
הפונולוגיים היטב.

מהירות קריאה מומלצות

מדדים נורמטיביים- מספר מילים בדקה, על פי כיתות.

מספר מילים בדקה	כיתה
20-30	א'
30-60	ב'
60-80	ג'
80-100	ד'
100-120	ה'
120 מילים ומעלה.	ו'

חישוב מהירות קריאה:

$$\text{קצב קריאה בדקה} = \frac{\text{מספר המילים } 60 \times \text{זמן קריאה בשניות}}{\text{זמן קריאה בשניות}}$$

**הגדרה רוחת: נחשבת כשיש פער של שנתיים בין גיל
הילד לגיל הקריאה שלו לאחר התערבות והוראה נכונה.**

- האצת קריאה- תוכנת תולעת ספרים- רק בשלב בין קריאה מצרפת לשוטפת. כשיש בשלות טובה של רוב הניקודים ועדיין הקריאה איטית. (גיל קריאה סוף א'- תחילת ב').

- מתאימה לקוראים רגילים ומתקשים קלים- בינוניים.

- האזינו להרצאה בנושא תוכנות הקריאה בכפתור הבונוסים.

קטעי קריאה

שרינה

מילים מעכבות:

בשדה

רפת

בשטף

החסד

פרוה

בעצמי

להעיד

ראשך

קערה

טביעה

מרחפת

כבשת

ש-ש
אותיות סופיות
ע
פ-פ
ב-ב

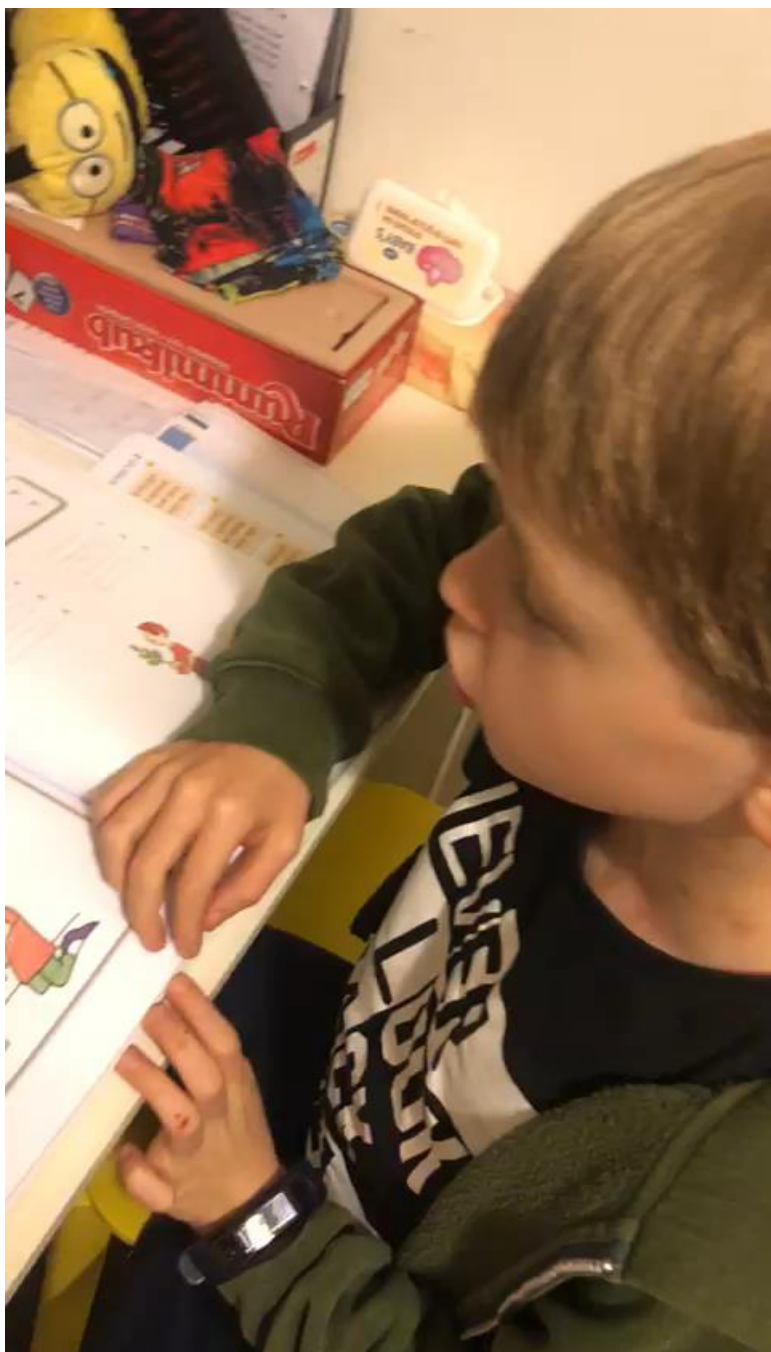

רינת 3

קריאה טובה

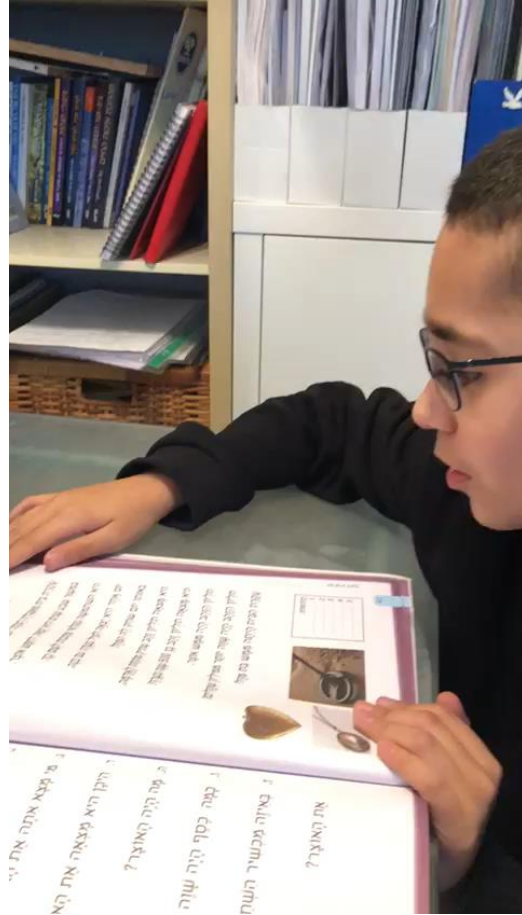
- לתרגל נשימות לפני קריאה
- קפיצות
- תרגילי שמיניות ומעגלים.
- לקרוא עם ציור שמיניה.

רונית עובדיה

רויטל צור

פעילויות עם כרטיסי מילים

1. תפיסה מרחבית עם מילים.
2. פיצול קשב- מילה רודפת מילה לדלי.
3. שמיניות ומעגלים.

קטעי קריאה תשפ